

องค์ความรู้ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๑

จัดทำโดย
สำนักงานการประชุม

คำนำ

สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านเลขานุการของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยการอำนวยความสะดวกการประชุมสภาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ข้อบังคับการประชุม รวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติในการประชุมสภา เพื่อให้การพิจารณาและการลงมติของที่ประชุมสภาต้องเสียไปหรือไม่มีผลใช้บังคับ งานเลขานุการในที่ประชุมสภาจึงมีความสำคัญต่อการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นอย่างมาก เพราะถ้าฝ่ายเลขานุการทำงานด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย และสมบูรณ์แล้ว การประชุมสภาย่อมดำเนินไปด้วยความราบรื่นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในที่ประชุมสภาจะต้องประสบกับเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ล้วนแต่มีผลกระทบต่อการทำงานการประชุมสภาแทบทั้งสิ้น หรือในบางกรณีมีเหตุการณ์หรือการดำเนินงานใด ๆ ที่ไม่เคยปฏิบัติมาก่อน หากมีการรวบรวมข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ในการทำงานที่เลขานุการในที่ประชุมสภาในขณะที่มีเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคหรือมีแนวทางการปฏิบัติงานใหม่ ๆ แล้วนำมาจัดทำเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การรวบรวมเหตุการณ์สำคัญเพื่อจัดทำองค์ความรู้ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ฉบับนี้ นั้น สำนักงานการประชุมได้จัดทำขึ้นต่อเนื่องเป็นฉบับที่ ๔ ภายหลังจากที่ได้มีการรวบรวมเหตุการณ์สำคัญและรวบรวมเป็นองค์ความรู้ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นฉบับแรก เนื่องจากเห็นว่าการจัดทำองค์ความรู้เช่นนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับเจ้าหน้าที่เพื่อใช้อ้างอิงในการปฏิบัติงานในอนาคต อีกทั้งหากมีผู้ที่สนใจค้นคว้าแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ที่ได้นำบรรจุระเบียบวาระการประชุมเพื่อพิจารณาในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ก็จะได้รับรู้รับทราบถึงวิธีปฏิบัติตามที่สำนักงานการประชุมได้รวบรวมไว้ ซึ่งผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการรวบรวมองค์ความรู้ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ต่อไป

คณะผู้จัดทำ
สำนักงานประชุม
กันยายน ๒๕๖๑

สารบัญ

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
➤ การขอกลับมาสงวนคำแปรญัตติในชั้นการพิจารณาของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๑
➤ ร่างพระราชบัญญัติซึ่งพระมหากษัตริย์พระราชทานคืนมายังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	๖
➤ ขอบเขตการอภิปรายของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ในวาระที่ ๒	๙
➤ ลักษณะพิเศษของการออกกฎหมายเกี่ยวกับการโอนที่ราชพัสดุ ที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ	๑๖
➤ การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ ซึ่งทำให้ขัดต่อหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น	๑๙
➤ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยโดยใช้บัตรลงคะแนน (บัตรสี)	๒๒
ภาคผนวก	๒๖

การขอกลับมาสงวนคำแปรญัตติในชั้นการพิจารณา
ของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ความนำ

ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๒/๒๕๖๐ ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๐ มีวาระการพิจารณา เรื่องด่วนที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. .... คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ซึ่งเป็นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ โดยในระหว่างการพิจารณาร่างมาตรา ๗ ซึ่งคณะกรรมาธิการมีการแก้ไขเพิ่มเติมในชั้นการพิจารณาของกรรมาธิการ และในชั้นตอนนั้น พลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรรณ ได้ขอเสนอคำแปรญัตติไว้ ขอให้ตัดข้อความในวรรคหนึ่ง และตัดวรรคสามทั้งหมดของมาตรา ๗ ออก คณะกรรมาธิการเห็นด้วยจึงแก้ไขตามคำแปรญัตตินั้น ผู้เสนอคำแปรญัตติพอใจ จึงไม่ขอสงวนคำแปรญัตติ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ในมาตรา ๗ คณะกรรมาธิการได้รับฟังเหตุผลในการอภิปรายของคณะกรรมาธิการเสียงข้างน้อย และสมาชิกอีกหลายคนในระหว่างประชุมแล้ว คณะกรรมาธิการเสียงข้างมากเห็นด้วยและยินยอมแก้ไขตามเหตุผลของคณะกรรมาธิการเสียงข้างน้อย และสมาชิกอื่น ๆ ที่อภิปรายสนับสนุน ดังนั้น พลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรรณ จึงประสงค์ขอกลับมาสงวนคำแปรญัตติในชั้นการพิจารณาในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการถามมติมาตรา ๗ โดยถามแนวทางเดียวกับมาตราที่มีผู้สงวนคำแปรญัตติในการพิจารณาชั้นกรรมาธิการ

การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๖๒/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๐

รายละเอียด

โดยทั่วไปในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมาธิการที่สภาตั้งขึ้น สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติก็ให้เสนอคำแปรญัตติเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมาธิการ ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติกำหนดเวลาแปรญัตติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติเป็นอย่างอื่น ซึ่งการแปรญัตติต้องแปรเป็นรายมาตรา และการแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะกรรมาธิการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อ

ได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติมเท่านั้น คณะกรรมการ
เมื่อได้รับฟังคำอธิบายจากสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของ
คณะกรรมการแล้ว จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมให้แตกต่างออกไปจากการแก้ไขเพิ่มเติมตามรายงาน
ที่เสนอต่อที่ประชุม ซึ่งคณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยให้คงร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ไว้
ตามร่างเดิม และแก้ไขเฉพาะวรรคสามเท่านั้น ซึ่งปรากฏข้อความที่คณะกรรมการแก้ไขในระหว่าง
การพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

“มาตรา ๗ ภายใต้บังคับวรรคสาม ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการใช้จ่ายเงิน
แผ่นดินมีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติ
แห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรืออาจทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และเป็น
กรณีที่ผู้ว่าการไม่มีอำนาจจะดำเนินการใดได้ ให้ผู้ว่าการแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี เพื่อทราบ
และดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

...ฯลฯ ...

ในกรณีที่ผู้ว่าการตรวจหาข้อบกพร่องการใช้จ่ายเงินแผ่นดินแล้วมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า
เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ *หระหัดหระ*
มีพฤติการณ์อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ จงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
หรือกฎหมาย ให้ผู้ว่าการแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และให้มี
อำนาจดำเนินการไต่สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติกำหนดสำหรับ *การไต่สวนเบื้องต้นดังกล่าวต้องไม่กระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ*
เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ *หระหัดหระหัดหระ*
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ *หระหัดหระหัดหระ* ให้
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าการดำเนินการ
ของสำนักงานการไต่สวนของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว เมื่อผลการไต่สวนเบื้องต้นปรากฏว่าคดีมีมูลเป็นประการใด
ให้ส่งสำนักงานการไต่สวนเบื้องต้นให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อพิจารณา
ดำเนินการต่อไป *ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าการดำเนินการ*
ของผู้ว่าการจะกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ จะแจ้งให้ผู้ว่าการยุติการดำเนินการและส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการต่อไป”

ด้วยเหตุที่กล่าวมา ทำให้พลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรณ จึงประสงค์ขอกลับมาสงวน
คำแปรญัตติในชั้นการพิจารณาในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติม
ไม่เป็นไปตามที่เสนอไว้ในรายงานของคณะกรรมการ ในการนี้ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
จึงขอปรึกษาที่ประชุมสภา โดยนายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ และพลเอก สมเจตน์ บุญถนอม ได้เสนอ
ความเห็นที่แตกต่างกัน ดังนี้

ความเห็นที่ ๑ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ เสนอความเห็นว่าการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการธิการตามการเสนอของผู้แปรญัตติ ถือว่าสิ้นสุดลงแล้ว เมื่อนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ผู้แปรญัตติก็เป็นเพียงสมาชิกคนหนึ่งเท่านั้น เมื่อคณะกรรมการธิการมีการแก้ไขใหม่ โดยรับฟังจากการอภิปรายของคณะกรรมการเสียงข้างน้อย และสมาชิกอื่น ๆ ที่อภิปรายหลายคนแล้ว คณะกรรมการเสียงข้างมากก็เห็นด้วย หน้าที่ของสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติทุกคนหลังจากนี้ จึงเป็นเพียงการลงมติเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ คณะกรรมการธิการแก้ไขเพิ่มเติมในชั้นการพิจารณานี้เท่านั้น ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจำต้อง ถามมติตามปกติ

ความเห็นที่ ๒ พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม เสนอความเห็นว่าการพิจารณาในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมให้แตกต่างจากรายงานในชั้นกรรมการ ธิการที่เสนอมา ควรถามมติก่อนว่าสิ่งที่ให้ความเห็นและแก้ไขไปนั้น สภานี้เห็นชอบหรือไม่ สภาอาจเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบ หรือเห็นชอบให้กลับไปใช้ร่างเดิมก็ได้ เพราะฉะนั้น เห็นว่า พลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรรณ ยังมีสิทธิจะกลับมาสงวนคำแปรญัตติได้ในชั้นการพิจารณาของสภา ดังนั้น ควรจะถาม มติ ๒ ครั้ง คือ ประการแรก ถามว่า สมาชิกเห็นด้วยกับการแก้ไขโดยรวม (การแก้ไขของคณะกรรมการ และการแก้ไขโดยผู้ขอกลับมาสงวนคำแปรญัตติ) หรือเห็นด้วยกับร่างเดิม และประการที่สอง หาก เห็นด้วยกับการแก้ไขโดยรวม ต้องถามมติต่อไปว่า เห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการที่เสนอ เปลี่ยนแปลงใหม่ในที่ประชุมหรือเห็นด้วยกับการแก้ไขของพลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรรณ ที่ขอสงวน คำแปรญัตติไว้

เมื่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติขอหารือว่า จะดำเนินการตามความเห็นที่ ๒ ที่พลเอก สมเจตน์ บุญถนอม เสนอและไม่มีสมาชิกคนใดมีความเห็นเป็นอย่างอื่น ประธานสภา นิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้ถามมติจำนวน ๒ ครั้ง ตามที่กล่าวมาข้างต้น โดยสรุปสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีมติเห็นด้วยกับการแก้ไขของคณะกรรมการในมาตรา ๗ ที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ในชั้นการพิจารณาของ ที่ประชุมสภา

อนึ่ง จึงเห็นได้ว่า แม้ว่าในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ ธิการ จะได้ตกลงกันแก้ไข เพิ่มเติมตามคำแปรญัตติ จนผู้เสนอคำแปรญัตติพอใจและไม่ขอสงวนคำแปรญัตตินั้นอีกต่อไปแล้ว หากในระหว่างการพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ในชั้นการพิจารณาของสภาในวาระ ๒ คณะกรรมการ ธิการขอแก้ไขเพิ่มเติมแตกต่างไปจากที่ตกลงกันไว้ ผู้เสนอคำแปรญัตตินั้นสามารถขอกลับมาสงวน คำแปรญัตติในชั้นการพิจารณาในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้อีกครั้ง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖๓ ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาต่อไป และให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ตามลำดับ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลงในวันก่อนวันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปที่จัดขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม รวมทั้งเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพตามบทบัญญัติไว้สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มาตรา ๙๘ ยกเว้น (๓) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕)

(๒) มาตรา ๑๐๑ ยกเว้น

(ก) กรณีตาม (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๙๘ ยกเว้น (๓) (๑๒) (๑๓) (๑๔)

และ (๑๕)

(ข) กรณีตาม (๗) เฉพาะในกรณีที่สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๘๔ (๑)

(๓) มาตรา ๑๐๘ ยกเว้น ก. คุณสมบัติตาม (๓) และ (๔) และ ข. ลักษณะต้องห้ามตาม (๑)

(๒) และ (๗) แต่เฉพาะกรณีตาม (๑) นั้น ไม่รวมส่วนที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๙๘ (๓) และ (๑๕)

มิให้นำมาตรา ๑๑๒ มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดที่ห้ามมิให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิให้นำมาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ ข้าราชการการเมืองที่ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๖๔ หรือเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๕ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามมาตรา

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง ให้อำนาจของประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายเป็นอำนาจของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในระหว่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง หากมีตำแหน่งว่างลง หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามวรรคสอง เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแทนก็ได้

เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกภายหลังจากวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๑๑๗ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติขึ้นคณะกรรมาธิการที่สภาตั้งขึ้น สมาชิกผู้ใด เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติก็ให้เสนอคำแปรญัตติเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมาธิการ ภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่สภามีมติกำหนดเวลาแปรญัตติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ หากวันสุดท้ายของกำหนดเวลาแปรญัตติเป็นวันหยุดทำการตามประกาศเป็นทางการหรือตามประเพณี ให้นับวันที่เริ่มทำการใหม่ต่อจากวันที่หยุดทำการนั้นเป็นวันสุดท้ายของกำหนดเวลาแปรญัตติ

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา และให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ ๑๑๘ เมื่อคณะกรรมาธิการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้น อย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมาธิการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมาธิการ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมาธิการเห็นว่ามีข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด ศาลรัฐธรรมนูญ หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง ควรทราบหรือควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมาธิการเพื่อให้ที่ประชุมสภาพิจารณา และให้นำความในข้อ ๙๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๒๒ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะ ถ้อยคำหรือข้อความที่คณะกรรมาธิการมีการแก้ไขเพิ่มเติม ส่วนกรณีที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือการสงวนความเห็นให้อภิปรายได้เฉพาะผู้แปรญัตติที่ได้สงวนคำแปรญัตติหรือกรรมาธิการที่ได้สงวนความเห็นไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราตามวรรคหนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติเรียงตามลำดับมาตราทีละมาตราจนจบร่าง เว้นแต่ประธานเห็นสมควรหรือสมาชิกร้องขอ จะพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา

จนจบร่างไปก่อน แล้วจึงย้อนกลับไปลงมติที่ละมาตราในภายหลังก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ประธานอาจกำหนดให้ลงมติในมาตราใดหรือในประเด็นใดก่อนก็ได้

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่ง และวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ร่างพระราชบัญญัติซึ่งพระมหากษัตริย์พระราชทานคืนมายังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ความนำ

เมื่อร่างกฎหมายใดผ่านการให้ความเห็นชอบจากสภาแล้ว โดยทั่วไปร่างกฎหมายนั้น จะถูกนำเสนอต่อประมุขแห่งรัฐเพื่อพิจารณาลงนามประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป ประมุขแห่งรัฐ จะมีอำนาจในการยับยั้ง (veto) ร่างกฎหมาย บางประเทศให้อำนาจยับยั้งนี้เป็นเด็ดขาด กล่าวคือ ถ้าวางกฎหมายนั้นตกไป ในขณะที่บางประเทศให้อำนาจยับยั้งนี้ไม่เด็ดขาด กล่าวคือ ให้สภามีอำนาจพิจารณายืนยันให้มีการประกาศใช้ร่างกฎหมายนั้นอีกครั้งได้ ดังเช่นกรณีของประเทศไทย ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ว่า หากพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันแล้วไม่ได้พระราชทานคืนมา หากรัฐสภามีมติยืนยันร่างกฎหมายดังกล่าว นายกรัฐมนตรีต้องนำร่างกฎหมายขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย หากพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำกฎหมายนั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่า พระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว แต่กรณีที่รัฐสภาไม่ยืนยันร่างกฎหมายนั้น แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะไม่ได้บัญญัติไว้ชัดเจนถึงผลทางกฎหมายในกรณีดังกล่าว แต่ก็ต้องตีความโดยถือว่า ร่างกฎหมายนั้นตกไป ซึ่งเป็นการตีความเพื่อให้เป็นผลที่ปฏิบัติได้^๑

โดยที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว และพระราชทานคืนมายังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ด้วยเหตุผลว่า “บทกำหนดโทษยังไม่มีผลสอดคล้องครบถ้วนสมบูรณ์” ที่ประชุมสภานิติบัญญัติ จึงได้ปรึกษาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ใหม่ แล้วลงมติไม่ยืนยันร่างพระราชบัญญัติ เป็นผลให้ ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นอันตกไป ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๔๖ ประกอบมาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง

^๑ ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้อธิบายไว้ในบทความเรื่อง “ร่างกฎหมายที่ผ่าน รัฐสภาผิด : จะป้องกันและแก้ไขอย่างไร ?” ว่าประเด็นนี้อยู่ที่การตีความ หากตีความว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติไว้ให้ตกไป ร่างกฎหมายที่รัฐสภาลงมติไม่ยืนยันก็ยังคงอยู่ อยู่ คือ นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายไม่ได้ ตกไปก็ไม่ตกไป แต่ถ้าจะตีความให้เป็นผลที่ปฏิบัติได้ ต้องตีความว่าร่างกฎหมายนั้นต้องตกไป.

การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๖๑/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๐

ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑

รายละเอียด

ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว แล้วลงมติเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สว (สนช) ๐๐๐๗/๕๖๒๕ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๐ เรียนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ยืนยันมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป ตามความในมาตรา ๘๑ ของรัฐธรรมนูญ ประกอบกับข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๒๗

ต่อมาสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๙๓๙๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ แจ้งว่า ได้นำร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ทั้งนี้ สำนักงานองคมนตรีแจ้งว่า ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้วให้ส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้คืนสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เนื่องจากบทกำหนดโทษยังไม่มีผล สอดคล้องครบถ้วนสมบูรณ์

โดยที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติถึงการดำเนินการในกรณีดังกล่าวไว้ว่า เมื่อพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยกับร่างกฎหมายฉบับใดและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องพิจารณาว่าจะยืนยันร่างกฎหมายฉบับนั้นหรือไม่ ในการนี้ ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ใหม่ ตามความในมาตรา ๑๔๖ ของรัฐธรรมนูญ แล้วลงมติไม่ยืนยันร่างพระราชบัญญัติ (คะแนนเสียงเห็นสมควรยืนยันให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง - ไม่มี / คะแนนเสียงไม่เห็นสมควรยืนยันให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายอีกครั้งหนึ่ง - ๑๘๗ เสียง / งดออกเสียง ๒ เสียง) จึงถือเป็นร่างพระราชบัญญัติฉบับแรกของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตกไปด้วยเหตุข้างต้น

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา นั้น ได้เคยมีการนำร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งพระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภาเข้าปรึกษาในที่ประชุมรัฐสภา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๙๔ จำนวน ๒ ฉบับ คือ ในการ

ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ชุดที่ ๒๑ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันพุธที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเหรียญเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๗ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. .... ใหม่ แล้วลงมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าวเป็นอันตกไป

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๑๔๖ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย และพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัตินั้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานคืนมาภายในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว

มาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาต่อไป และให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ... ฯลฯ ...

ขอบเขตการอภิปรายของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ในวาระที่ ๒

ความนำ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติ
ในวาระที่ ๒ ซึ่งเป็นการพิจารณาชั้นคณะกรรมการโดยจะเป็นการพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา
หรือไม่ก็ตาม การพิจารณาของสภาจะเริ่มต้นตั้งแต่ชื่อร่าง คำปรารภ และเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง
โดยสมาชิกผู้อภิปรายจะอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม
ส่วนกรณีที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือการสงวนความเห็นจะอภิปรายได้เฉพาะผู้แปรญัตติที่ได้สงวน
คำแปรญัตติหรือกรรมการที่ได้สงวนความเห็นไว้เท่านั้น สำหรับเนื้อหาในการอภิปราย สมาชิกผู้อภิปราย
จะต้องอภิปรายให้อยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่ตนสงวนความเห็นหรือสงวนคำแปรญัตติไว้ โดยต้อง
ไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือใช้ภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็น รวมถึงไม่แสดงกิริยาหรือใช้วาจา
อันไม่สุภาพ ใส่ร้ายหรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามมิให้กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือออกชื่อ
สมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น ทั้งนี้ ประธานของที่ประชุมจะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยและควบคุม
การประชุมตลอดจนการอภิปรายว่าเป็นไปตามข้อบังคับหรือไม่ กรณีที่ประธานไม่ได้พิจารณาวินิจฉัย
เป็นประการใดและที่ประชุมไม่ได้มีการลงมติในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่อภิปรายอยู่นั้น
ผู้อภิปรายย่อมมีสิทธิที่จะอภิปรายได้โดยเสรีตามที่เห็นสมควร

กรณีการอภิปรายวาระที่ ๒ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... พบว่า มีการอภิปรายเกี่ยวกับ
เรื่องการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย โดยมีประเด็นพิจารณาว่าสภานิติบัญญัติ
แห่งชาติสามารถอภิปรายเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ได้เพียงใด ทั้งนี้ มีการแสดงความ
คิดเห็นออกเป็น ๒ แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ ๑ เห็นว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ....
ในร่างมาตรา ๓๕ ว่าตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ และมีเนื้อหาที่อาจขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญอย่างไร

แนวทางที่ ๒ เห็นว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่สามารถตรวจสอบความชอบด้วย
รัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ
หรือไม่ และอาจขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอย่างไร เพราะกรณีดังกล่าวเป็นหน้าที่และอำนาจของศาล
รัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยเท่านั้น

การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑

รายละเอียด

ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ... ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว ในวาระที่ ๒ เรียงตามลำดับมาตรา โดยเมื่อพิจารณาถึงร่างมาตรา ๓๕ ซึ่งคณะกรรมการมีการแก้ไข มีกรรมการสงวนความเห็น และมีผู้แปรญัตติสงวนคำแปรญัตติ ที่ประชุมโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้อภิปรายเพื่อแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง หัวข้อหนึ่งที่มีการอภิปราย คือ การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย^๒ ทั้งนี้ โดยมีประเด็นพิจารณาว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

^๒ การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย (The Principle of the Constitutionality of Legislation) ในทางทฤษฎีมีหลักการสำคัญว่า หลักความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายถือเป็นหลักการพื้นฐานของหลักนิติรัฐ ซึ่ง “หลักนิติรัฐ” (Rechtsstaatsprinzip หรือ Legal State Principle) หรือ “หลักนิติธรรม” (The Rule of Law) เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของราษฎรจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจขององค์กรต่าง ๆ ของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด และยังเป็นหลักที่มีความสัมพันธ์กับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอย่างใกล้ชิด หลักดังกล่าวจะมีผลบังคับได้จริงก็ต่อเมื่อมีระบบการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายโดยศาลหรือองค์กรตุลาการ (Judicial Review of Legislation) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดความมั่นคงต่อหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ในส่วนพัฒนาการของการให้ศาลเข้าไปควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายเป็นประเด็นที่มีความเห็นขัดแย้งกัน กล่าวคือ ฝ่ายที่เห็นด้วยกับการให้ศาลเข้าไปควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายเห็นว่า ศาลสามารถทำให้เกิดความมั่นคงต่อหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญได้ เพราะตามหลักการแบ่งแยกอำนาจศาลเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นองค์กรที่เป็นอิสระในการวินิจฉัยเกี่ยวกับกฎหมาย ภาระหน้าที่ดังกล่าวขยายขอบเขตไปยังการคุ้มครองบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญด้วย แต่ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการให้ศาลควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายก็อ้างหลักการแบ่งแยกอำนาจเช่นเดียวกัน โดยเห็นว่าตามหลักการแบ่งแยกอำนาจห้ามมิให้อำนาจรัฐอำนาจหนึ่งใช้อำนาจเหนืออำนาจรัฐอีกอำนาจหนึ่ง หลักการแบ่งแยกอำนาจเรียกร้องว่าองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐทั้งหลายย่อมอยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกันในส่วนที่สัมพันธ์กับรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้ องค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐนั้น ๆ ย่อมมีความอิสระภายใต้ความเห็นของตนเอง ในการที่จะตีความรัฐธรรมนูญ ซึ่งอันตรายที่ให้ศาลเข้ามาควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ คือ การให้อำนาจของศาลกลายเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองนั่นเอง สำหรับรูปแบบการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายมีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่พิจารณา กล่าวคือ (๑) การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายก่อนใช้บังคับเป็นกฎหมายกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหลังบังคับใช้เป็นกฎหมาย (ช่วงเวลาของการตรวจสอบ) (๒) การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบ

ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติสามารถตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ได้หรือไม่ เพียงใด ซึ่งกรณีดังกล่าวมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นออกเป็น ๒ แนวทาง ระหว่างการพิจารณาร่างมาตรา ๓๕ (๔) ดังต่อไปนี้

“มาตรา ๓๕ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วแต่เหตุนั้นมีใช่เหตุอันสมควร ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๓) สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๔) สิทธิสมัครรับราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา

(๕) สิทธิในการได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา

(๖) สิทธิในการได้รับแต่งตั้งเป็นรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่งให้มีกำหนดเวลาครั้งละสองปีนับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และหากในการเลือกตั้งครั้งต่อไปผู้นั้นไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอีกให้นับเวลาการจำกัดสิทธิครั้งหลังนี้ต่อจนครบกำหนดเวลาครั้งนั้นโดยนับจากวันที่มิได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งใหม่ เว้นแต่หากกำหนดเวลาการจำกัดสิทธิครั้งก่อนได้ยังเหลืออยู่เท่าใดให้กำหนดเวลาการจำกัดสิทธินั้นสิ้นสุดลงแล้วต่อจนมีตราเลือกตั้งครั้งใหม่

การจำกัดสิทธิตามวรรคหนึ่ง (๔) (๕) และ (๖) มิให้กระทบต่อสถานะของบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งดังกล่าวอยู่ก่อนวันเลือกตั้ง”

นามธรรมกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบรูปธรรม (ลักษณะของการตรวจสอบ)
 (๓) การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายของเนื้อหากฎหมายกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายกระบวนการตรากฎหมาย (ขอบเขตแห่งการตรวจสอบ) (๔) การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบบังคับตรวจหรือแบบอัตโนมัติกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบไม่บังคับตรวจหรือแบบสมัครใจ (ลักษณะของการเสนอเรื่อง) และ (๕) การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบกระจายกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายแบบรวมศูนย์ (ลักษณะของศาลหรือองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ) ; นางสาวจิตติมา ประเสริฐ, นิตกรชำนาญการพิเศษ, สำนักการประชุม, กลุ่มงานพระราชบัญญัติ.

แนวทางที่ ๑ เห็นว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ในร่างมาตรา ๓๕ ว่าตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ และมีเนื้อหาที่อาจขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอย่างไร

ตามแนวทางดังกล่าวนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหลายคนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในทำนองเดียวกันว่า ความใน (๔) ของร่างมาตรา ๓๕ ที่บัญญัติให้บุคคลอาจถูกจำกัดสิทธิสมัครรับราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของส่วนราชการสังกัดรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการฝ่ายรัฐสภา อาจเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการสมัครเข้ารับราชการรัฐสภา เพราะการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมกระทำได้เท่าที่รัฐธรรมนูญบัญญัติเงื่อนไขให้กระทำต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม และไม่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และยังอาจเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลอีกด้วย ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖ ประกอบมาตรา ๔๐ อย่างไรก็ตาม สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่มีความคิดเห็นตามแนวทางดังกล่าวนี้ ก็ไม่ได้ปฏิเสธการมีอยู่ของศาลรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่และอำนาจอย่างแท้จริงในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายในฐานะฝ่ายตุลาการ ส่วนการอภิปรายก็เป็นสิทธิของสมาชิกที่จะแสดงความคิดเห็นของตนได้โดยเสรี ติราบเท่าที่สมาชิกผู้อภิปรายยังอภิปรายอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นโดยไม่พุ่มเพอญ วนเวียน ซ้ำซาก และไม่แสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ตลอดจนการอภิปรายดังกล่าวประธานของที่ประชุมก็ไม่ได้พิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใด การอภิปรายนี้จึงเป็นสิทธิโดยชอบของสมาชิกผู้อภิปรายที่จะกระทำได้ตามที่เห็นสมควร

แนวทางที่ ๒ เห็นว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติไม่สามารถตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่าตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ และอาจขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญอย่างไร เพราะกรณีดังกล่าวเป็นหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัยเท่านั้น

ตามแนวทางนี้ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นว่า การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายเป็นหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น โดยมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญรองรับไว้ในมาตรา ๒๑๐ (๑) ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย ฉะนั้น การกล่าวอ้างว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ มีบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ จึงไม่ถูกต้อง เพราะมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า บัญญัติให้กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ให้แจ้งประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาแล้วเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ถ้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่เห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเกินสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่ถึงสองในสามดังกล่าว ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการการวิสามัญเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

ดังนั้น กรณีการพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กระอิสระที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณา สำหรับประเด็นการวินิจฉัยว่าบทบัญญัตินั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัย

อนึ่ง ภายหลังจากอภิปรายในประเด็นดังกล่าวสิ้นสุดลง ที่ประชุมไม่ได้ลงมติและประธานของที่ประชุมไม่ได้พิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใด เพียงแต่ขอให้สมาชิกผู้อภิปรายงดเว้นการอภิปรายในเชิงเสียดสีหรือเปรียบเทียบที่จะทำให้เกิดการกระทบกระทั้งทางด้านความคิด และชี้แจงต่อที่ประชุมว่าสมาชิกทุกคนมีสิทธิที่จะอภิปรายได้โดยอิสระภายใต้ความคิดเห็นของตนเองที่อยู่ในกรอบของข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ เพียงเท่าที่จำเป็นหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

มาตรา ๒๑๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างกฎหมาย

(๒) พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(๓) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

การยื่นคำร้องและเงื่อนไขการยื่นคำร้อง การพิจารณาวินิจฉัย การทำคำวินิจฉัย และการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ให้นำความในมาตรา ๑๘๘ มาตรา ๑๙๐ มาตรา ๑๙๑ และมาตรา ๑๙๓ มาใช้บังคับแก่ศาลรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๖๗ วรรคห้า เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นให้ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา ถ้าศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ให้แจ้งให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตั้งคณะกรรมการวิสามัญชั้นคณะหนึ่งมีจำนวนสิบเอ็ดคน ประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือประธานองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมายฝ่ายละห้าคน เพื่อพิจารณาแล้วเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อให้ความเห็นชอบ ถ้าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่เห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเกินสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป ในกรณีที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่ถึงสองในสามดังกล่าว ให้ถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบตามร่างที่คณะกรรมการวิสามัญเสนอ และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๘๑

ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๑๒๒ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้สมาชิกอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม ส่วนกรณีที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือการสงวนความเห็นให้อภิปรายได้เฉพาะผู้แปรญัตติที่ได้สงวนคำแปรญัตติหรือกรรมการที่ได้สงวนความเห็นไว้เท่านั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราตามวรรคหนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติเรียงตามลำดับมาตราทีละมาตราจนจบร่าง เว้นแต่ประธานเห็นสมควรหรือสมาชิกร้องขอ จะพิจารณาเรียงตามลำดับ

มาตราฉบับร่างไปก่อน แล้วจึงย้อนกลับไปลงมติที่ละมาตราในภายหลังก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ประธานอาจกำหนดให้ลงมติในมาตราใดหรือในประเด็นใดก่อนก็ได้

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิม ให้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตราที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมายเดิมด้วย และให้นำความในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๕๕ การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ ภายในระยะเวลาที่ประธานกำหนด โดยต้องไม่ฟุ่มเฟือย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น หรือใช้ภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็น และห้ามมิให้นำเอกสารใด ๆ มาอ่าน หรือนำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุมสภา เว้นแต่ประธานจะอนุญาต

ห้ามมิให้ผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใสร้ายหรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามมิให้กล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

ข้อ ๕๖ ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นยุติการอภิปรายก็ได้ แม้จะมีได้ฝ่าฝืนข้อ ๕๕ ก็ตาม

ข้อ ๕๗ สมาชิกผู้ใดเห็นว่ามี การฝ่าฝืนข้อบังคับและประสงค์จะประท้วง ให้ยืนและยกมือขึ้นพันศรัทธา ประธานจะต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงนั้นหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานดังกล่าวให้ถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น และเมื่อประธานวินิจฉัยว่าการอภิปรายนั้นเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับ ผู้อภิปรายต้องถอนคำพูดตามคำสั่งของประธาน

ข้อ ๕๘ ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนเอง หรือเมื่อมีผู้ประท้วง หรือตามคำสั่งของประธานตามข้อ ๕๗

ข้อ ๕๙ การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

(๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(๒) ที่ประชุมสภาลงมติให้ปิดอภิปราย

(๓) ที่ประชุมสภาลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมสภาวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

**ลักษณะพิเศษของการออกกฎหมายเกี่ยวกับการโอนที่ราชพัสดุ
ที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ**

ความนำ

กฎหมายเกี่ยวกับการโอนที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นกฎหมายที่มีลักษณะพิเศษทำนองเดียวกันกับกฎหมายเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์สาธารณะ จะแตกต่างกันในส่วนของการบัญญัติชื่อกฎหมายซึ่งพระราชบัญญัติโอนที่ราชพัสดุเป็นการบัญญัติโดยระบุชื่อ-นามสกุลของบุคคลที่ได้รับการโอนที่ราชพัสดุนั้น เป็นชื่อกฎหมาย ส่วนพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ รายชื่อบุคคลผู้ที่ที่ดินถูกเวนคืนจะปรากฏในบัญชีรายชื่อแนบท้ายพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ การเสนอกฎหมายลักษณะดังกล่าวต้องมีการเสนอแผนที่แสดงเขตที่มีการโอนที่ราชพัสดุ หรือแผนที่ที่ดินที่มีการเวนคืนแนบท้ายพระราชบัญญัตินั้น ๆ มาด้วย อย่างไรก็ตาม กฎหมายเกี่ยวกับการโอนที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นกฎหมายที่สภามีได้มีโอกาสพิจารณาได้บ่อยครั้งพบว่า วุฒิสภาเคยพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับการโอนที่ราชพัสดุมาแล้วในปี ๒๕๔๔ จำนวน ๑ ฉบับ และในปี ๒๕๖๑ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณากฎหมายลักษณะเช่นนี้อีกครั้ง คือ ร่างพระราชบัญญัติโอนที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ในท้องที่ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้แก่นางบุญมี ดอนเมือง และนางสาวท ดอนกระสินธุ์ พ.ศ. .... โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีการจัดทำแผนที่ท้ายพระราชบัญญัติแนบมาเพื่อเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาด้วย โดยการประสานกับกรมธนารักษ์ ผู้รับผิดชอบจัดทำแผนที่แจ้งว่า แผนที่แนบท้ายพระราชบัญญัติที่เสนอมานั้น กำหนดอัตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ ถูกจัดทำในเอกสารขนาด A ๔ ซึ่งมีขนาดเท่ากับต้นฉบับของกรมธนารักษ์ ซึ่งแผนที่แนบท้ายมีความแตกต่างกับแผนที่แนบท้ายพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นกฎหมายทำนองเดียวกับที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติเคยพิจารณา ตรงที่แม้จะกำหนดอัตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ เท่ากัน แต่ถูกจัดทำในเอกสารที่มีขนาด A ๓ ที่มีขนาดที่ใหญ่กว่า ซึ่งการจัดทำขนาดที่ต่างกันนี้ เป็นรูปแบบการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ และจัดทำเป็นไปตามขนาดของต้นฉบับที่หน่วยงานเก็บรักษาไว้

การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๖/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

รายละเอียด

ด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการโอนที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นกฎหมายที่สภามีได้มีโอกาสพิจารณาได้บ่อยครั้ง จากข้อมูลพบว่า วุฒิสภาได้เคยพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับการโอนที่ราชพัสดุมาแล้วในการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๓ (สมัยสามัญนิติบัญญัติแห่งชาติ) วันศุกร์ที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๔ จำนวน ๑ ฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติโอนที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ ในท้องที่ตำบลเชียงบาน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ให้แก่นายสิงห์ ใจวังโลก พ.ศ. .... และในปี ๒๕๖๑ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณากฎหมายเกี่ยวกับโอนที่ราชพัสดุอีกครั้ง ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๓๘๖๔๔ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เสนอร่างพระราชบัญญัติโอนที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน โดยเฉพาะ ในท้องที่ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้แก่นางบุญมี ดอนเมือง และนางสวาท ดอนกระสินธุ์ พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเป็นเรื่องด่วน และสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ไปแล้ว โดยพระราชบัญญัตินี้มีจำนวน ๔ มาตรา และมีแผนที่แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ด้วย

กฎหมายเกี่ยวกับการโอนที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะนั้น เป็นกฎหมายที่มีลักษณะพิเศษทำนองเดียวกันกับกฎหมายเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์สาธารณะ จะแตกต่างกันในส่วนของการบัญญัติชื่อกฎหมาย ซึ่งพระราชบัญญัติโอนที่ราชพัสดุเป็นการบัญญัติโดยระบุชื่อ-นามสกุลของบุคคลที่ได้รับการโอนที่ราชพัสดุนั้นเป็นชื่อกฎหมาย ส่วนพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ รายชื่อบุคคลผู้ที่ที่ดินถูกเวนคืนจะปรากฏในบัญชีรายชื่อแนบท้ายพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น และการเสนอกฎหมายลักษณะดังกล่าว ต้องมีการเสนอแผนที่แสดงเขตที่มีการโอนที่ราชพัสดุ หรือแผนที่ที่ดินที่มีการเวนคืนแนบท้ายพระราชบัญญัตินั้น ๆ มาเพื่อพิจารณาด้วย

ทั้งนี้ แผนที่แนบท้ายร่างพระราชบัญญัติโอนที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ในท้องที่ตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้แก่นางบุญมี ดอนเมือง และนางสวาท ดอนกระสินธุ์ พ.ศ. .... ได้รับการประสานข้อมูลจากกรมธนารักษ์ ว่าแผนที่ท้ายพระราชบัญญัติโอนที่ราชพัสดุนี้ กำหนดอัตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ (อัตราส่วนเป็นไปตามระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการสร้างและการใช้ระวางแผนที่ พ.ศ. ๒๕๔๗) ถูกจัดทำในเอกสารขนาด A ๔ ซึ่งมีขนาดเท่ากับต้นฉบับที่กรมธนารักษ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบจัดทำแผนที่ฉบับนี้เก็บรักษาไว้ ดังนั้น ขนาดของแผนที่ของพระราชบัญญัติโอนที่ราชพัสดุที่เสนอต่อสภาจึงมีขนาดแตกต่างกับแผนที่แนบท้ายพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เคยพิจารณามา ทั้ง ๆ ที่เป็นกฎหมายที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กำหนดอัตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ เท่ากัน โดยแผนที่แนบท้ายพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ จะถูกจัดทำในเอกสารที่มีขนาด A ๓ ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่า เนื่องจากเป็นรูปแบบการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบ และจัดทำตามขนาดของต้นฉบับที่หน่วยงานเก็บรักษาไว้ ตลอดจนหน่วยงานผู้รับผิดชอบแผนที่แนบท้ายพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์แต่ละฉบับ มีหน่วยงานรับผิดชอบเปลี่ยนแปลงไปตามความเกี่ยวข้องกับภารกิจหรือจุดประสงค์ของการเวนคืนว่าเป็นการเวนคืนที่ดินเพื่อไปดำเนินการสิ่งใด เช่น การรถไฟฟ้ายานขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างกิจการรถไฟฟ้ การทางพิเศษแห่งประเทศไทยเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างทางพิเศษ เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๘ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุเฉพาะที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ส่วนการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุอื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตราพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่แสดงเขตที่ราชพัสดุแนบท้ายด้วย

การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ
ซึ่งทำให้ขัดต่อหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ความนำ

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติในวาระที่สองชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการนั้น คณะกรรมการที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติสามารถเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ ตัดทอน หรือแก้ไขมาตราเดิมได้ แต่ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้นตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๑๑๕ ในขณะที่เดียวกันสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็สามารถเสนอคำแปรญัตติเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดทอนข้อความหรือถ้อยคำในร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ โดยคำแปรญัตติที่เสนอต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติเช่นกัน ต่อเมื่อถึงวาระการพิจารณาในที่ประชุมสภาแล้ว ข้อบังคับ ข้อ ๑๒๒ กำหนดให้ที่ประชุมสภาต้องพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ และพิจารณาเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง โดยสมาชิกจะอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำหรือข้อความที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม ส่วนกรณีที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือการสงวนความเห็น ให้อภิปรายได้เฉพาะผู้แปรญัตติที่ได้สงวนคำแปรญัตติหรือกรรมการที่ได้สงวนความเห็นไว้เท่านั้น อย่างไรก็ตาม หากบทบัญญัติมาตราใดที่คณะกรรมการมีการแก้ไขเพิ่มเติม และที่ประชุมสภาได้พิจารณาจนนำมาซึ่งการแก้ไขปรับปรุงถ้อยคำให้มีความสอดคล้องต้องกัน ความที่แก้ไขปรับปรุงนั้นก็ต้องอยู่ภายใต้หลักการสำคัญแห่งร่างพระราชบัญญัติ การแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงให้ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติย่อมกระทำมิได้

สำหรับกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ ตั้งแต่ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการ คณะกรรมการจะต้องจัดทำเอกสารเป็นหนังสือเสนอประเด็นเฉพาะรายมาตราที่ได้มีการแก้ไขเกินหรือขัดหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติต่อคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาเสนอไปยังคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปนช.) เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว จึงแจ้งปนช. เพื่อเสนอผลการพิจารณาไปยังคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภาฯ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการตามลำดับ และเมื่อร่างพระราชบัญญัติเข้าสู่การพิจารณาของที่ประชุมสภา คณะกรรมการจะต้องแถลงประเด็นที่มีการแก้ไขเกินหลักการนี้ต่อสภาเพื่อพิจารณาด้วย ซึ่งหากที่ประชุมสภาได้พิจารณาและลงมติให้มีการแก้ไขปรับปรุงถ้อยคำในร่างมาตราที่มีการแก้ไขเกินหลักการดังกล่าวเพิ่มเติม การแก้ไขเพิ่มเติมก็จะต้องไม่เป็นการแก้ไขที่เกินกว่าหลักการซึ่งคณะกรรมการได้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรีแล้ว ซึ่งกรณีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่ขัดต่อหลักการตามที่กล่าวมาข้างต้น ปรากฏในการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

การประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๘/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

รายละเอียด

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาวาระที่หนึ่งและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติไว้พิจารณา และมีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาในวาระที่สอง

การพิจารณาในวาระที่สอง

คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ได้นำเสนอรายงานการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติซึ่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้วต่อที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมการวิสามัญมีการแก้ไข ๒ มาตรา คือ ร่างมาตรา ๔ และร่างมาตรา ๖ เพิ่มขึ้นใหม่ ๒ มาตรา คือ ร่างมาตรา ๕/๑ และร่างมาตรา ๕/๒

ที่ประชุมได้พิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงร่างมาตรา ๕/๒ ให้เพิ่มความเป็นมาตรา (๓/๑) ของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ ความว่า

“(๓/๑) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรเอกชน หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อพัฒนาส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน เพื่อถ่ายทอดความรู้ และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการวิสาหกิจในพื้นที่ให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ”

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ได้อภิปรายสอบถามความที่เพิ่มขึ้นใหม่ว่า “จัดตั้งศูนย์” นั้น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะมีอำนาจกระทำหรือไม่เพียงใด และการเพิ่มความดังกล่าวจะเป็นการแก้ไขที่ขัดต่อหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือไม่ เพราะในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการกำหนดขอบวัตถุประสงค์ของสำนักงาน ตลอดจนข้อเสนอแนะ และหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการนี้ การขอจัดตั้งศูนย์จึงเป็นการเพิ่มหน่วยงานขึ้นใหม่ซึ่งอาจขัดต่อหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ สมควรที่คณะรัฐมนตรีจะได้พิจารณาให้ความเห็นชอบเสียก่อน ซึ่งหากคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้วก็ไม่ขัดข้องหากจะมีการเพิ่มความดังกล่าวแต่ประการใด ซึ่งผู้แทนคณะกรรมการวิสามัญได้ตอบชี้แจงในประเด็นนี้ว่า คณะกรรมการได้เสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในประเด็นการแก้ไขอำนาจหน้าที่ของสำนักงานในการประสานเพื่อพัฒนาและจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจแล้ว อีกทั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นนี้ไม่ใช่ส่วนราชการที่ต้องใช้งบประมาณหรือบุคลากรเพิ่มเติม แต่เป็น

หน่วยประสานภายในระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ เท่านั้น กล่าวคือ เป็นศูนย์มีชื่อที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือบ่มเพาะให้ความรู้แก่วิสาหกิจในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันสำนักงานมีการประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อยู่แล้ว โดยเฉพาะมหาวิทยาลัย ดังนั้น ความที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวจึงมีความประสงค์เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการกิจของสำนักงานเท่านั้น

จากนั้น คณะกรรมการวิสามัญได้เสนอเอกสารที่นำเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี ต่อที่ประชุมสภาเพื่อขอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓/๑ ความเป็นดังนี้

“(๓/๑) ประสานงานกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ”

เมื่อที่ประชุมสภาพิจารณาแล้วพบว่า ความในร่างมาตรา ๓/๑ ซึ่งปรากฏอยู่ในรายงานของคณะกรรมการวิสามัญกับความที่เสนอไปยังคณะรัฐมนตรีมีข้อความที่ไม่ตรงกันทั้งหมด ในการนี้ นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ และพลเรือเอก วัลลภ เกิดผล จึงอภิปรายเพิ่มเติมว่าคำว่า “ให้มีการจัดตั้งศูนย์” ไม่ได้มีความหมายว่าให้มีการจัดตั้งในทันที กรณีดังกล่าวจะต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้และงบประมาณที่ต้องนำมาใช้ ไม่ใช่ดำเนินการเพียงการประสานงานเพียงอย่างเดียว ด้วยเหตุนี้ จึงเสนอต่อที่ประชุมสภาให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมคำว่า “จัดตั้งศูนย์” เป็นคำว่า “ให้มีการจัดตั้งศูนย์” เพื่อให้ถูกต้องตรงตามความที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

นอกจากนี้ ได้มีสมาชิกขอปรับแก้ไขถ้อยคำในร่างมาตรา ๓/๑ อีกบางส่วน ซึ่งที่ประชุมสภาได้ลงมติเห็นชอบด้วย ซึ่งความที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้

“มาตรา ๕/๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๓/๑) ของมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓

“(๓/๑) ประสานงานกับ ~~ส่วนราชการ~~ ~~หน่วยงานของรัฐ~~ ~~รัฐวิสาหกิจ~~ ~~องค์การมหาชน~~ ~~หรือ~~สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อ ~~พัฒนาส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม~~ ~~หรือ~~ ~~ช่วยเหลือ~~ในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ~~ผู้ระดมทุนวิสาหกิจ~~ให้มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่ให้เข้มแข็งและเติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ”

การพิจารณาในวาระที่สาม

ที่ประชุมลงมติในวาระที่สาม เห็นด้วย ๑๙๖ เสียง ไม่เห็นด้วย ไม่มี และงดออกเสียง ๖ เสียง จึงเห็นสมควรอนุญาตให้ประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นกฎหมายได้

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยโดยใช้บัตรลงคะแนน (บัตรสี)

ความนำ

โดยที่ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑ ก่อนเริ่มการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ เครื่องออกเสียงลงคะแนนที่ใช้สำหรับการลงมติในห้องประชุมสภาเกิดขัดข้องกะทันหันไม่สามารถใช้งานได้ ซึ่งในการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติหากที่ประชุมมีการพิจารณาญัตติหรือเรื่องใด ๆ ที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือข้อบังคับการประชุม กำหนดให้ต้องมีการลงมติ ถ้ามิใช่เป็นการประชุมลับ หรือการออกเสียงลงคะแนนลับ ประธานในที่ประชุมจะให้สมาชิกใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนในการลงมติเป็นหลัก เพราะเป็นวิธีที่จะทำให้ทราบผลการลงมติได้อย่างรวดเร็ว สามารถทราบได้ทันทีว่าสมาชิกแต่ละคนออกเสียงลงคะแนนเป็นประการใด ไม่ว่าจะเห็นชอบ ไม่เห็นชอบ บดออกเสียง หรือไม่ลงคะแนน ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีเหตุขัดข้องดังกล่าวขึ้น ประธานของที่ประชุมจึงให้สมาชิกออกเสียงลงคะแนนโดยใช้บัตรลงคะแนน (บัตรสี)

การประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

รายละเอียด

การออกเสียงลงคะแนนของสภาแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยและการออกเสียงลงคะแนนลับ ทั้งนี้ การออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย จะต้องเปิดเผยการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๑๒๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และข้อบังคับการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๖

การออกเสียงลงคะแนนโดยเปิดเผย ข้อบังคับการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๗ กำหนดวิธีการออกเสียงลงคะแนนไว้ ๔ วิธี คือ

- โดยการใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานสภากำหนด
- โดยการให้สมาชิกยกมือขึ้นพร้อมกันพร้อมทั้งแสดงบัตรลงคะแนน สมาชิกผู้ใดเห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีน้ำเงิน สมาชิกผู้ใดไม่เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีแดง ส่วนสมาชิกผู้ไม่ออกเสียงให้แสดงบัตรลงคะแนนสีขาว โดยบัตรลงคะแนนดังกล่าวให้สมาชิกกลายมือชื่อ และหมายเลขประจำตัวสมาชิกกำกับไว้ด้วย

๓. โดยการเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด และ

๔. โดยวิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

ส่วนของการออกเสียงลงคะแนนลับ ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๖๘ กำหนดวิธีการออกเสียงลงคะแนนไว้ ๓ วิธี คือ

๑. ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานสภากำหนด

๒. เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (○)

๓. วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

เนื่องจากในวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๑ วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑ เครื่องออกเสียงลงคะแนนขัดข้องไม่สามารถใช้งานได้ ประธานของที่ประชุมจึงได้หารือต่อที่ประชุม เพื่อขอใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อบังคับ ข้อ ๖๗ (๒) โดยการใช้บัตรออกเสียงลงคะแนน ดังนี้

- บัตรสีน้ำเงิน	หมายถึง	เห็นด้วย
- บัตรสีแดง	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
- บัตรสีขาว	หมายถึง	งดออกเสียง

ทั้งนี้ สมาชิกจะต้องลงลายมือชื่อและหมายเลขประจำตัวกำกับไว้ในบัตรออกเสียงลงคะแนนด้วย และเมื่อสมาชิกลงคะแนนเสร็จเรียบร้อยแล้วให้ชูบัตรที่ได้ออกเสียงลงคะแนนนั้นขึ้น โดยจะมีเจ้าหน้าที่ไปรับบัตรเพื่อนำมาตรวจนับต่อไป

ในการประชุมครั้งดังกล่าว ปรากฏเรื่องตามระเบียบวาระการประชุมที่จะต้องมีการลงมติดังต่อไปนี้ คือ เรื่องด่วนที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ เรื่องด่วนที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาเสร็จแล้ว และเรื่องอื่น ๆ คือ ขอย้ายเวลาการปฏิบัติงานของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้ ก่อนการลงมติในแต่ละเรื่อง ประธานของที่ประชุมจะให้สมาชิกแสดงตนเพื่อตรวจสอบองค์ประชุม สำหรับวิธีการนับองค์ประชุมประธานของที่ประชุมจะให้สมาชิกยกมือขึ้นค้างไว้ แล้วให้เจ้าหน้าที่สำนักการประชุมเป็นผู้ตรวจนับองค์ประชุม เมื่อมีสมาชิกแสดงตนครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมจึงได้ถามมติต่อไป ดังนี้

๑. การลงมติในวาระที่หนึ่ง ว่าจะเห็นควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ไว้พิจารณาหรือไม่

สมาชิกท่านใดเห็นควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ให้ใช้บัตรสีน้ำเงิน
ไม่เห็นควรรับหลักการ ให้ใช้บัตรสีแดง
งดออกเสียง ให้ใช้บัตรสีขาว

๒. การลงมติในวาระที่สาม ว่าจะเห็นสมควรให้ร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ประกาศใช้เป็นกฎหมายหรือไม่

สมาชิกท่านใดเห็นสมควรให้ร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ประกาศใช้เป็นกฎหมาย ให้ใช้บัตรสีน้ำเงิน
ไม่เห็นสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย ให้ใช้บัตรสีแดง
งดออกเสียง ให้ใช้บัตรสีขาว

๓. การลงมติเพื่อยกข้อบังคับ ข้อ ๙๘ เป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี ขยายเวลาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๑ ออกไปอีก ๖๐ วัน

สมาชิกท่านใดเห็นชอบให้ยกข้อบังคับ ข้อ ๙๘ เป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณี ให้ใช้บัตรสีน้ำเงิน
ไม่เห็นชอบ ให้ใช้บัตรสีแดง
งดออกเสียง ให้ใช้บัตรสีขาว

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๑๒๐ การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะกำหนดองค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

รายงานการประชุมและบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคนต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบได้ทั่วไป เว้นแต่กรณีการประชุมลับหรือการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด ให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ

ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อ ๖๖ ภายใต้บังคับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำเป็นการเปิดเผย เว้นแต่เมื่อสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ขอให้กระทำเป็นการลับจึงให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองมากกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมสภาก็ให้ลงคะแนนโดยเปิดเผย

ข้อ ๖๗ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานสภากำหนด

(๒) ยกมือขึ้นพร้อมศีรษะพร้อมกับแสดงบัตรลงคะแนน ผู้เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีน้ำเงิน ผู้ไม่เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีแดง ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้แสดงบัตรลงคะแนนสีขาว โดยบัตรลงคะแนนดังกล่าวให้สมาชิกลงลายมือชื่อและหมายเลขประจำตัวสมาชิกกำกับไว้ด้วย

(๓) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานกำหนด (๔) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยนั้นให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้วิธีตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ได้ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมสภานุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ ๗๔

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๑) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๒) ให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับบัตรลงคะแนนจากสมาชิกมาเพื่อดำเนินการตรวจนับคะแนนต่อไป

ข้อ ๖๘ การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานสภากำหนด

(๒) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (O)

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๑) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

เมื่อจะมีการออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๒) ให้สมาชิกนั่งลงในที่ที่จัดไว้ และให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่แจกกระดาษและซองให้แก่สมาชิกทุกคน และเมื่อสมาชิกเขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองแล้วให้ประธานสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับมาเพื่อส่งให้แก่กรรมการตรวจนับคะแนนดำเนินการต่อไป และในการตรวจนับคะแนน ให้ประธานเชิญสมาชิกจำนวนห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

ภาคผนวก

โครงการ
รวบรวมองค์ความรู้ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

โครงการ
การรวบรวมองค์ความรู้ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

---

๑. หลักการและเหตุผล

สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านเลขานุการของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยการอำนวยความสะดวกการประชุมสภาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยถูกต้องตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ข้อบังคับการประชุม รวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติในการประชุม และเพื่อมิให้การพิจารณาและการลงมติของที่ประชุมต้องเสียไปหรือไม่มีผลใช้บังคับงานเลขานุการในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงมีความสำคัญต่อการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นอย่างมาก เพราะถ้าฝ่ายเลขานุการทำงานด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย และสมบูรณ์แล้ว การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติย่อมดำเนินไปด้วยความราบรื่นด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องพบกับเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้ล้วนแต่มีผลกระทบต่อการดำเนินการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติแทบทั้งสิ้น ดังนั้น หากได้มีการรวบรวมข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ในการทำหน้าที่เลขานุการในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะที่มีเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคเกิดขึ้น แล้วนำมาจัดทำเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ในการทำหน้าที่เลขานุการในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะที่มีเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคเกิดขึ้นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒.๒ เพื่อจัดทำเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓. กลุ่มเป้าหมาย

หน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แก่ สำนักงานการประชุม สำนักกรรมการ ๑ สำนักกรรมการ ๒ สำนักกรรมการ ๓ และสำนักกฎหมาย

๔. ผลสัมฤทธิ์ของงานที่คาดหวัง

๔.๑ ผลผลิต (Output)

สำนักการประชุมรวบรวมเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อนำมาจัดทำเป็นองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำหรับใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อให้การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นไปด้วยความถูกต้องและเรียบร้อย

๔.๒ ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวงงานนิติบัญญัติได้รับทราบเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคในการทำหน้าที่เลขานุการในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนำไปปรับใช้ในการดำเนินการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๔.๓ ตัวชี้วัดและเกณฑ์

ผลผลิต (Output) จัดทำองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อรวบรวมเป็นเหตุการณ์สำคัญในที่ประชุม

ผลลัพธ์ (Outcome) มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติให้กับกลุ่มเป้าหมาย

๕. ระยะเวลาดำเนินงาน

เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๑

๖. รายละเอียดแผนงาน

๖.๑ นิติกร สำนักการประชุม ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการพิจารณาในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ติดตามการพิจารณาว่ามีเหตุการณ์หรือมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้นระหว่างการพิจารณาในเรื่องนั้น ๆ หรือไม่ หากมีเหตุการณ์หรือมีปัญหาอุปสรรคเกิดขึ้น ให้บันทึกเหตุการณ์ไว้ว่าที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ดำเนินการประชุมอย่างไรและผลการพิจารณาเป็นอย่างไร พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์และเสนอแนะว่าการพิจารณาหรือการมีมติของที่ประชุมในเรื่องนั้น ถูกต้องและชอบด้วยข้อบังคับการประชุมหรือไม่ ตลอดจนเหตุการณ์ ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น ข้อบังคับการประชุมได้กำหนดวิธีการประชุมไว้อย่างไร และการประชุมเพื่อพิจารณาในเรื่องนั้น ควรดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างไร

๖.๒ เมื่อสิ้นสุดการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติแต่ละครั้ง กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป สำนักการประชุม ดำเนินการรวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามที่นิติกรได้จดบันทึกไว้

๖.๓ เผยแพร่เอกสารเป็นรูปเล่มไปยังกลุ่มเป้าหมาย และนำไฟล์เอกสารขึ้นเผยแพร่ในระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๗. ติดตามและประเมินผล

๗.๑ ขอบข่ายและการประเมิน

องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติที่ได้จัดทำขึ้นสามารถใช้เป็นแนวทางในการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ

๗.๒ วิธีการและเครื่องมือประเมิน

กลุ่มเป้าหมายได้ทราบองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ

๘. งบประมาณ

(ไม่มี)

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๙.๑ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถใช้เป็นแนวทางในการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำให้การประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

๙.๒ กลุ่มเป้าหมายได้ทราบองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ

๙.๓ องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในที่ประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับการเผยแพร่ในระบบอินเทอร์เน็ตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๑๐. ผู้รับผิดชอบโครงการ

สำนักการประชุม

แผนการดำเนินงาน/กิจกรรม : โครงการรวบรวมองค์ความรู้ในที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑)

แผนดำเนินงาน / กิจกรรม	ระยะเวลา												หน่วยนับ	เป้าหมาย รายกิจกรรม	งบประมาณ (บาท)	กลุ่มเป้าหมาย/ สถานที่	
	๒๕๖๐			๒๕๖๑													
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.					
๑. รวบรวมองค์ความรู้ในที่ประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ																	
๒. ออกแบบรูปแบบการจัดทำ องค์ความรู้ในที่ประชุมสภา นิติบัญญัติแห่งชาติ																	
๓. จัดทำองค์ความรู้ในที่ประชุม สภานิติบัญญัติแห่งชาติ																	
๔. รวบรวมองค์ความรู้ที่เสร็จ สมบูรณ์แล้ว เพื่อเผยแพร่ให้แก่ กลุ่มเป้าหมายผ่านทาง อินเทอร์เน็ตของสำนักงาน เลขาธิการวุฒิสภา																	

สำนักงานการประชุม
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะผู้จัดทำ
โครงการ
รวบรวมองค์ความรู้ในที่ประชุมสถานิติบัญญัติแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๑

ร.ต.อ. หญิง วิรัญญา ประสพสุข	ผู้อำนวยการสำนักงานการประชุม
นายอัมฤทธิ์ เกตุแก้ว	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกระทู้ถาม
นายรพีพงศ์ ภูฎาภิรมย์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานพระราชบัญญัติ
นางสาวพัชรี ธรรมปรีชา	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานนิติ
นางสาวนงเยาว์ ชัยวงศ์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภา
นางสาวฐิติมา ประเสริฐ	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวเทวินทร์ เกษตระกูล	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นายทรงวุฒิ ศรีธรรม	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวพัชรี สุชาติพงศ์	นิติกรชำนาญการ
นายเอกสิทธิ์ อัมพรผล	นิติกรชำนาญการ
นางสาวปัญจพร สุทธิรงค์	นิติกรชำนาญการ
นายสมศักดิ์ วิเชียรกุล	นิติกรชำนาญการ
นางสาวหทัยรัตน์ เนาว์พิริยวัฒน์	นิติกรปฏิบัติการ
นางบุษปิ่น ปัญจบุรี	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวฐิติมา เฉิดโฉม	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาววันวิสาข์ ศิวะกุล	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาวอริติ คงสงค์	นิติกรปฏิบัติการ
นางสาววีรอร อีร์พงศ์นภาลัย	นิติกรปฏิบัติการ
นายกมลศักดิ์ เพิ่มไทย	นิติกรปฏิบัติการ